

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

21 d'october 2019

29 d'october 2019

789

Incumbensa Claus

concernent l'adattaziun dal sistem electoral per il cussegl grond

Resposta da la regenza

Cun la sentenza dals 29 da fanadur 2019 ha il tribunal federal constatà che la procedura da maiorz che vala actualmain en il chantun Grischun per las elecziuns dal cussegl grond correspundia per gronda part, però betg en tuts regards, a las pretensiuns dal dretg costituziunal (1C_495/2017). Inconfurma cun la constituziun federala è per il tribunal federal l'applicaziun dal sistem electoral da maiorz en il circul electoral il pli pitschen Avras (quai sut l'aspect da l'egualitad da la forza da las vuschs/da la represchentaziun) ed en ils sis circuls electorals cun la pli gronda populaziun Cuira, Tschintg Vitgs, Engiadin'ota, Razén, Tavau e Glion (quai sut l'aspect da l'egualitad da la valor dal success). Il tribunal federal supplitgescha las autoritads cumpetentas dal chantun Grischun en il senn d'ina decisiun d'appel da stgaffir – en regard a las proximas elecziuns dal cussegl grond (2022) e resguardond las ponderaziuns giudizialas – in urden electoral conform a la constituziun.

Sin basa da la sentenza dal tribunal federal èsi necessari d'adattar il sistem electoral vertent en regard a la proxima elecziun da renovaziun dal cussegl grond la primavaira 2022. I vala pia da stgaffir entaifer in temp relativamain curt in sistem electoral ch'è d'ina vart conform a la constituziun e che chatta da l'autra vart in vast sustegn politic. In sistem electoral futur sto esser stabil, transparent/chapaivel, gist e conform a la lescha. En spezial sto el resguardar la diversidad geografica (valladas), culturala, economica, linguistica, sociala e confessiunala da noss chantun e garantir che questa diversidad vegnia er represchentada correspudentamain en il cussegl grond.

Per la regenza èsi impurtant che quest process fitg pretensius possia vegnir prendì per mauns cun resguardar las pussaivladads mussadas dal tribunal federal e sin basa dals criteris numnads qua survast, ma senza sa restrenscher memia baud a models concrets. Il sistem electoral optimal per il Grischun duai vegnir tschertgà sin basa d'ina vasta analisa e d'ina preschentaziun generala averta. En quest process ston vegnir sclerids pli detagliadamain en spezial ils models dal sistem electoral favurissads en l'incumbensa, inclusiv er variantas da quests models; ed en cas da systems electorals da maiorz e maschadads datti en plirs regards pussaivladads concepziunalas che duain vegnir examinadas en regard a lur adattaziun per las relaziuns en il Grischun. En in proxim project da consultaziun duai il resultat da questa evaluaziun alura vegnir preschentà avertamain ed il model concret ch'è da favurisar ord vista da la regenza, duai – eventualmain cun variantas – vegnir mess en discussiun. Il discurs politic davart il dretg sistem electoral duai uschia pudair vegnir fatg en enconuschientscha dals fatgs e da differentas pussaivladads sco er da lur consequenzas respectivas. Tenor l'avis da la regenza garantescha quest proceder meglier ch'i possia vegnir chattà il sistem electoral, ch'è bun per il chantun Grischun ord vista giuridica ed ord vista politica. Questa schanza vegniss manchen-tada, sch'ins sa concentrass gia ussa, sco pretendì en l'incumbensa, mo sin tscherts models.

Sa basond sin questas consideraziuns propona la regenza al cussegl grond da midar questa incumbensa sco suonda:

La regenza vegn incumbensada da suttametter al cussegl grond ina missiva davart l'adattaziun dal sistem electoral per il cussegl grond. Il sistem electoral futur sto esser stabil, transparent/chapaivel, gist e conform a la lescha. En spezial sto el resguardar la diversità geografica (valladas), culturala, economica, linguistica, sociala e confesiunala da noss chantun e garantir che questa diversità vegnia er represchentada correspondentamain en il cussegl grond.

En num da la Regenza

Il president:

Il chancelier:

Dr. Jon Domenic Parolini

Daniel Spadin